

MAINĪGĀ DARBA VIDE TRANSPORTA UN LOGISTIKAS NOZARĒ COVID 19 APSTĀKĻOS

**Eiropas Sociālā fonda projekts „Darba drošības normatīvo aktu
praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana”**

Projekta mērķis ir uzlabot darba drošību, it sevišķi bīstamo nozaru uzņēmumos

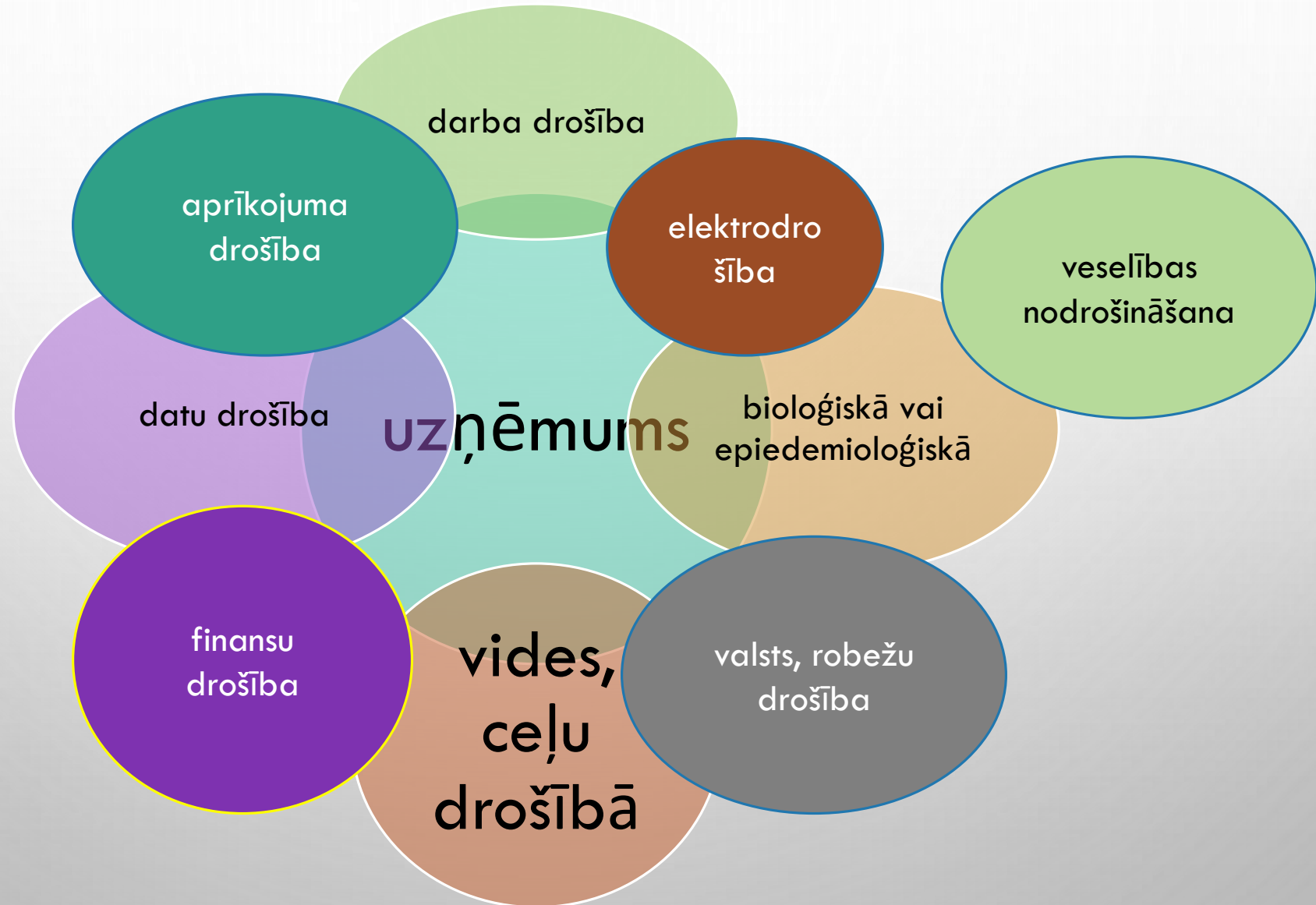
LATVIJAS DARBA DEVĒJU KONFEDERĀCIJA

DARBA AIZSARDZĪBAS EKSPERTE

LAIMA BEROZA

2022.

UZŅĒMUMS UN DROŠĪBU MIJEDARBĪBA

DARBA AIZSARDZĪBAS SISTĒMA BĪSTAMĀS NOZARĒS

- Atbilstoši [Darba aizsardzības likuma](#) prasībām darba devējs izveido ,

darba aizsardzības organizatoriskā struktūra:

- ņemot vērā uzņēmumā nodarbināto skaitu un darbības veidu, ir jānorīko vai jāpieņem darbā viens vai vairāki darba aizsardzības speciālisti vai jānoslēdz līgums ar kompetentu speciālistu vai kompetentu institūciju.
- 2005.gada 8.februāra Ministru kabineta noteikumi Nr.99 „Noteikumi par komercdarbības veidiem, kuros darba devējs iesaista kompetentu institūciju” nosaka tos komercdarbības veidus, kuros darba devējs iesaista kompetentu institūciju, kompetentās institūcijas iesaistīšanas kārtību, kā arī gadījumus, kad darba devējs, veicot komercdarbību, drīkst neiesaistīt kompetentu institūciju.

DARBA AIZSARDZĪBAS SISTĒMA BĪSTAMĀS NOZARĒS

[HTTPS://WWW.LM.GOV.LV/LV/DARBA-AIZSARDZIBA](https://www.lm.gov.lv/lv/darba-aizsardziba)

Uzņēmumā strādā	Darba aizsardzības organizācija
No 1-11 darbiniekiem	Darba aizsardzības speciālists ar pamatlīmeņa (160 vai 60 stundu) apmācību darba aizsardzībā un papildus apmācību 40 stundas Darba aizsardzības speciālists ar 1. vai 2.līmeņa augstāko izglītību darba aizsardzībā (<i>nodarbināts uz darba līguma pamata</i>) Kompetentā institūcija (<i>juridiska persona, ārpakalpojuma sniedzējs</i>)
1 – 249 nodarbinātajiem	Darba aizsardzības speciālists ar 1. vai 2.līmeņa augstāko izglītību darba aizsardzībā (<i>nodarbināts uz darba līguma pamata</i>) Kompetentā institūcija (<i>juridiska persona, ārpakalpojuma sniedzējs</i>)
uzņēmums ar 250 vai vairāk nodarbinātajiem	Divi vai vairāki darba aizsardzības speciālisti , no kuriem vismaz vienam ir 1. vai 2.līmeņa augstākā izglītība darba aizsardzībā . Pārējiem uzņēmuma darba aizsardzības speciālistiem nepieciešama vismaz pamatlīmeņa (160 vai 60 stundu) apmācība darba aizsardzībā Kompetentā institūcija (<i>juridiska persona, ārpakalpojuma sniedzējs</i>)

TRANSPORTA/LOGISTIKAS NOZARES RISKU VĒRTĒJUMS, BIEŽĀK SASTOPAMIE RISKI

MK 660 «Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība» nosaka risku faktoru grupu iedalījumu: fizikālie, fiziskie, bioloģiskie, ķīmiskie, putekļi, traumatisma, psihoemocionālie/organizatoriskie.

Risku vērtējums-ne retāk kā 1x gadā, ievērojot katrā uzņēmumā esošās profesijas, darba vidi.

Nozarē ietilpst: kravu/pasažieru sauszemes, ūdens, gaisa transports; kravu uzglabāšana/noliktavas, transporta līdzekļa apkalpošana, kurjeru/pasta pakalpojumi. Darbs tiek organizēts klātienē, attālināti un ārpus Latvijas.

Visbiežāk sastopamie risku faktori: katrai grupai ir raksturīgākie, bet kopējie transportam:

- ✓ **traumatisma**, t.sk. **paslīdēšana, nokrišana no augstuma/ priekšmetu uzkrišana**, slapja, netīra kravas fūres grīda; ceļu satiksmes negadījumi;
- ✓ **fizikālie**- paaugstināts **troksnis, vibrācija**, neatbilstošs mikroklimats (pazemināta/paaugstināta temp.), apgaismojums;

TRANSPORTA/LOGISTIKAS NOZARES RISKU VĒRTĒJUMS, BIEŽĀK SASTOPAMIE RISKI

- **kīmiskie** t.sk. putekļi un kīmiskie- degvielas tvaiki/izgarojumi, autoķīmija-tosols, logu mazgāšanas šķīdumi, eļļas, smērvielas, u.c.;
- **ergonomiskie**-darba pozas-ilgstoša sēdēšana autokabīnē, autosalona ergonomika, kravas nostiprināšana/pārvietošanas ergonomiskie paņēmieni, to zināšana/ievērošana
- **bioloģiskie** – mikroorganismi, baktērijas, arī Covid-19 saslimšana, citas veselības problēmas;
- **psihoemocionālie**/organizatoriskie- darbs vienatnē/izolācijā, ilgas darba stundas, darba organizēšanas problēmas, ilgstošs darbs ārpus Latvijas, nošķirtība no ģimenes, ilgstoša psiholoģiskā vientulība, alkohols,

Vairāku risku faktoru vienlaicīga iedarbība uz darbinieka veselību.

TRANSPORTA/LOGISTIKAS NOZARES RISKU VĒRTĒJUMS, BIEŽĀK SASTOPAMIE RISKI, TO IZVĒRTĒJUMS

Risku vērtēšana, piedaloties darbiniekiem un arodbiedrību pārstāvjiem vai uzticības personām.

Darba vides risku faktoru mērījumi:

- **indikatīvie** (mikroklimats, apgaismojums, troksnis);
- **laboratoriskie** (troksnis, roku-plaukstu/visa ķermeņa vibrācija, ķīmiskās vielas/to maisījumi)

Mērījumu rezultātu Pārskats norāda konkrētā riska lielumu un ietekmi uz darbinieka veselību.

Darba aizsardzības pasākumu plāns- nosaka pasākumus risku samazināšanai vai novēršanai, tā saskaņošana, finanšu izvērtējums

ARODSASLIMŠANAS GADĪJUMI TRANSPORTA/LOGISTIKAS NOZARĒ

MK 908 «Arodslimību izmeklēšanas un uzskaites kārtība»

Arodslimības ir atsevišķām darbinieku kategorijām raksturīgas saslimšanas, kuru cēlonis ir konkrēti darba vides riski.

Transporta/logistikas nozarē raksturīgākās arodsaslimšanas: 24 % no visiem pirmreizējiem pieteikumiem

- balsta-kustību (muguras un roku saslimšanas, karpālā kanāla sindroms).
- pirmreizējo arodslimnieku skaits 2019.= kopā 1739, 348; 2020.=1389, 332;
- darbinieka kopējais darba stāžs, kad tiek pieprasīta arodslimība ir no 15-40 gadiem, bet darbinieku vecums no 44 līdz 64 gadiem

darbiniekam nosaka darbaspēju zaudējumu %, kas radies konkrētu risku faktoru ietekmē, darbinieks saņem kompensāciju no valsts par darbaspēju zaudējumu, ja tas lielums ir >25%.

Uzņēmumā ir arodslimnieks! Ko darīt????

nosūtīt uz ārpuskārtas OVP un izvērtēt arodārsta slēdzienu un pieņemt lēmumu par darbinieka nodarbināšanu vai atbrīvošanu; pārvērtēt riskus/veikt mērījumus; veikt tehniskos risinājumus konkrētu risku samazināšanai, samazināt a/s darba slodzi; pārcelt a/s citā darbā

NELAIMES GADĪJUMI, STATISTIKA

MK 950 «Nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība»:

Nelaimes gadījums šo noteikumu izpratnē ir darba vietā vienas darba dienas vai maiņas laikā noticis ārkārtējs notikums, pēc kura personai radušies veselības traucējumi vai pastāv veselības traucējumu iestāšanās varbūtība (inficēšanās risks), vai iestājusies iesaistītās personas nāve.

Saslimšana ar infekcijas slimību uzskatāma par nelaimes gadījumu darbā tikai tad, ja šāda saslimšana ir saistīta ar konkrēti identificējamu ārkārtēju notikumu darba veikšanas laikā un šis notikums ir tiešā cēloņsakarībā ar nodarbinātā saslimšanu.

kopējais nelaimes gadījumu skaits

2019=2274 t.sk. transporta-334, smagie 38, letālie 8

2020.=2013 t.sk. transportā- 220, smagie 22, letālie 11

dabīgās nāves, veselības strauja pasliktināšanās

Šogad plānota VDI tematiskā pārbaude transporta/logistikas nozarē

NELAIMES GADĪJUMI, TRANSPORTA/LOGISTIKAS NOZARĒ

TRANSPORTS

- ceļu satiksmes negadījumi, t.sk. ātruma pārsniegšana, nogurums, alkohols, mobilais telefons, darbs ārzemēs un pēkšņa veselības pasliktināšanās
- darbinieka paslīdēšana, norišana no platformas, kravas, trepēm
- darbs ar rokas instrumentiem, remontējot transporta līdzekli, tā nenostiprināšana un darbinieka atrašanās zem tā;
- elektrotraumas
- transporta līdzekļa aizdegšanās
- 60 % autovadītāju lieto mobilo autovadīšanas laikā, izraisot 20 % no CSN

Mobilo lieto: autovadītāji ar lielāku darba stāžu un vadot darba automašīnu (<http://stradavesels.lv/materiali/>)

LOGISTIKA

- saistībā ar kravas pārvietošanu, t.sk. darbinieka atrašanas iekrāvēja ceļa, grīdas/seguma kvalitāte, neatbilstošs ātrums, kravas lielums;
- darbinieka paslīdēšana, pakrišana
- priekšmetu krišana/uzkrišana;
- elektrotraumas
- mobilā telefona lietošana

NG neizmeklēšana, to slēpšana, tiek piemēroti administratīvie sodi

DARBA AIZSARDZĪBA UN TĀS VEIKŠANAS IESPĒJAS SAVĀDĀK

- Darba vides riskos novērtēt arī epidemioloģiskos riskus
- Sagatavot darba aizsardzības plānu, ietverot tajā epidemioloģiskās drošības pasākumus vai sagatavot atsevišķu pasākumu plānu epidemioloģiskās drošības nodrošināšanai
- Veikt instruktāžu darba aizsardzība:
 - klātienē
 - tiešsaistē (ZOOM vai cits), nodrošinot tās dokumentēšanu ar ekrānšāviņu, visiem dalībniekiem ieslēdzot ekrānus un tad nodrošinot dokumentēšanu instruktāžu žurnālā
 - individuāli klātienē vai attālināti, izmantojot e vidi un e parakstu

EPIDEMIOLOĢISKĀ DROŠĪBA DARBA VIDĒ

- DARBINIEKI
- DARBA VIDE
- ATBILDĪGĀ PERSONA

- [HTTPS://COVID19.GOV.LV/ATBALSTS-SABIEDRIBAI/KA-DROSI-RIKOTIES/COVID-19-IZPLATIBAS-IEROBEZOSANAS-PASAKUMI](https://COVID19.GOV.LV/ATBALSTS-SABIEDRIBAI/KA-DROSI-RIKOTIES/COVID-19-IZPLATIBAS-IEROBEZOSANAS-PASAKUMI)

PRASĪBAS DARBINIEKIEM

Personas, kurām ir derīgs vakcinācijas, balstvakcīnas un/ vai Covid-19 pārslimošanas sertifikāts

- Darbs klātienē ar darba devēja norīkojumu, lai nodrošinātu darba nepārtrauktību, ja to nevar veikt attālināti.
- Klātienē (vietās, kur ir vairāk par vienu personu) visi pareizi valkā sejas maskas (no 25.01. -FFP2 respiratori/ medicīniskās sejas maskas).
- Pēc 28. februāra nosaka sertifikāta derīguma termiņu. Sertifikāta derīgumu sāk skaitīt nākamās dienas pēc primārās vakcinācijas kursa pabeigšanas datuma.
- Balstvakcinācijas sertifikātam šobrīd nav noteikts derīguma termiņš.

Personas, kurām nav vakcinācijas un/ vai Covid-19 pārslimošanas sertifikāta

- Klātienē (vietās, kur ir vairāk par vienu personu) visi pareizi valkā sejas maskas;
- **Privātajā sektorā:**
 - Visiem nodarbinātajiem, kuri strādā klātienē (jeb ārpus savas dzīvesvietas) no 2021. gada 15. decembra jāuzrāda Covid-19 vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts.
- **Valsts, pašvaldību iestādēs un valsts un pašvaldību kapitālsabiedrībās:**
 - Visiem nodarbinātajiem no 2021. gada 15. decembra jāuzrāda Covid-19 vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts neatkarīgi no nodarbināto darba pienākumu pildīšanas veida – attālināti vai klātienē...
- **Plānotie grozījumi...no 1.03.**

DARBA VIDE PANDĒMIJAS SITUĀCIJĀ

- Darba devējs organizē darbu tā, lai **darba pienākumus klātienē veiktu tikai** tie darbinieki, kuri nodrošina **darbu nepārtrauktību** un **nevar to veikt attālināti** savā dzīvesvietā.
- Darba devējs darbu klātienē organizē, lai **samazinātu inficēšanās riskus** darba vietā un risku pakalpojuma saņēmējiem.
- **birojā** darbam klātienē darba devējs informē par drošības pasākumiem, par sapulču formu, nodrošina ar dezinfekcijas līdzekļiem, individuāliem aizsardzības līdzekļiem, to lietošanu, u.c.
- **ražošanas vidē**- izstrādā un ievēro drošas darba vides nosacījumus, ievērojot tehnoloģijas, epidemioloģisko un darba drošības prasības, par to informē, apmāca, instruē nodarbinātos.
- **ārzemēs strādājošiem**- zināt katras valsts epidemioloģiskās prasības un tās ievērot, prasības atgriežoties Latvijā
- *Pozitīvs tests un izolācijas neievērošana*
- *Kontaktpersona un mājas karantīnas neievērošana*
- *Darbinieki, kuri iesaistīti sabiedrībai svarīgu funkciju īstenošanā*
- <https://www.lm.gov.lv/lv/jaunums/informativs-materials-darba-devejiem-0>
- <https://covid19.gov.lv/atbalsts-sabiedrībai/ka-drosi-rikoties/covid-19-izplatibas-ierobezosanas-pasakumi>

Izmaiņas izolācijas un mājas karantīnas laikos

<https://covid19.gov.lv/aktualites/sabiedriskas-vietas-bus-javalka-mediciniskas-sejas-maskas-vai-respiratori-izmainas>

[HTTPS://WWW.VM.GOV.LV/LV/JAUNUMS/SABIEDRISKAS-VIETAS-BUS-JAVALKA-MEDICINISKAS-SEJAS-MASKAS-VAI-RESPIRATORI-IZMAINAS-IZOLACIJAS-UN-MAJAS-KARANTINAS-LAIKOS](https://www.vm.gov.lv/lv/jaunums/sabiedriskas-vietas-bus-javalka-mediciniskas-sejas-maskas-vai-respiratori-izmainas-izolacijas-un-majas-karantinas-laikos)

VAKCINĒTI (PRIMĀRĀ VAKCINĀCIJA VAI BALSTVAKCINĀCIJA) VAI PĀRSLIMOJUŠI CILVĒKI, KURI NOTEIKTI KĀ KONTAKTPERSONAS:

- atrodas mājas karantīnā 10 dienas;
- vai pēc iespējas ātrāk veic testu laboratorijā vai testēšanas punktā, ja testa rezultāts negatīvs, var turpināt veikt darba pienākumus, 10 dienas lietojot FFP2 respiratoru bez vārsta un 3. vai 4.dienā veicot atkārtotu testu (negatīvs);
- vai var turpināt veikt darba pienākumus, katru rītu septiņas dienas veicot negatīvu ātro antigēna paštestu.
- derīguma sertifikāta darbības paturēšana uz 7 dienām

IZOLĀCIJAS LAIKS COVID-19 POZITĪVIEM CILVĒKIEM:

- izolācijā var doties arī pēc pozitīva Covid-19 paštesta, darba pienākumus var atsākt pildīt 8. dienā, ja vismaz 24 stundas nav bijuši saslimšanas simptomi;
- nodarbinātiem sabiedrībai kritiskās nozarēs jāievēro 3 dienu izolācija un, ja vismaz pēdējās 24 stundas nav slimības pazīmju, jāveic laboratorisks tests, ja testa rezultāts negatīvs, tad drīkst atgriezties darbā klātienē.
- Šajos gadījumos 10 dienas pēc inficēšanās apstiprināšanas jālieto FFP2 respirators un jāizvairās no ciešiem kontaktiem ar citiem cilvēkiem.
- derīguma sertifikāta darbības paturēšana uz 7 dienām

ATBILDĪGĀ PERSONA

MK 662 "[Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai](#)"

21.p. Pakalpojuma sniedzējs vai **darba devējs norīko personu, kas atbildīga par epidemioloģiskās drošības prasību ievērošanu.**

Atbildīgā persona nodrošina;

- **epidemioloģiskās drošības pasākumu ieviešanu un to ievērošanas uzraudzību** pakalpojuma sniegšanas vietā (izņemot pakalpojumus, kas tiek sniegti bez personāla), pasākuma norises vietā vai darba vietā,
- pēc uzraudzības un kontroles iestādes amatpersonas pieprasījuma sniedz tai nepieciešamo informāciju par epidemioloģiskās drošības pasākumu īstenošanu.

Par epidemioloģisko prasību ievērošanu atbildīgā persona nodrošina pakalpojuma sniedzējiem un saņēmējiem, darbiniekiem, citām personām, kas atrodas pakalpojuma sniegšanas vietā, pieejamu un saprotamu informāciju par epidemioloģisko drošības prasību ieviešanas un izpildes kārtību, sniegt informāciju pārbaudes veicējiem par epidemioloģiskām drošības prasībām un to ievērošanu.

VAKCINĀCIJAS SERTIFIKĀTA DOKUMENTĒŠANA

Informatīvs materiāls darba devējiem, VDI materiāls,

<https://www.vdi.gov.lv/lv/jaunums/informativs-materials-darba-devejiem>

- Darba devējam ir likumīgas tiesības iegūt informāciju par klātienē nodarbinātajiem darbiniekiem, lai organizētu darba gaitu un ievērotu epidemioloģiskās drošības prasības.
- Darbiniekam, kurš darbu veic klātienē, nav iespējams atteikties sniegt informāciju par to, vai viņš atbilst kādam no kritērijiem (vakcinēts, revakcinēts, testēts vai izslimojis), atsaucoties uz sensitīviem personas datiem. Likums šobrīd uzliek par pienākumu darba devējam to pārbaudīt un dokumentēt, ievērojot minimizācijas principu.
- Sertifikātus nav nepieciešams kopēt un uzglabāt.

ATBILDĪBAS

- **Likuma "Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli"** 21. pants paredz, ka par ārkārtējās situācijas laikā noteikto ierobežojumu vai aizliegumu pārkāpšanu piemēro naudas sodu: fiziskajai personai no 10 līdz 2000 eiro; juridiskajai personai: no 140 līdz 5000 eiro.
- **Atbildība par epidemioloģisko prasību neievērošanu** ir noteikta Epidemioloģiskās drošības likuma (turpmāk – Likums) 37.5 pantā, kas nosaka, ka **par epidemioloģiskās drošības prasību pārkāpšanu**, ja tas var radīt risku cilvēku veselībai, **piemēro naudas sodu fiziskajai personai no divām līdz četrsimt naudas soda vienībām**, bet **juridiskajai personai – no divdesmit astoņām līdz tūkstoš naudas soda vienībām**.
- **Darbinieka civiltiesisko atbildību regulē Darba likuma** 86. pants, kurā teikts: "Ja darbinieks bez attaisnojoša iemesla neveic darbu vai arī veic to nepienācīgi, vai citādas prettiesiskas, vainojamas rīcības dēļ ir nodarījis zaudējumus darba devējam, darbiniekam ir pienākums atlīdzināt darba devējam radušos zaudējumus. Ja zaudējumi darba devējam nodarīti ar darbinieka ļaunu nolūku vai tādas viņa prettiesiskas, vainojamas rīcības dēļ, kas nav saistīta ar nolīgtā darba veikšanu, darbinieks atbild par visiem darba devēja zaudējumiem."
- **Darba aizsardzības likumā** ir noteikta atbildība par darba aizsardzības prasību neievērošanu.
- VI nodaļa
Administratīvie pārkāpumi darba aizsardzības jomā un kompetence administratīvo pārkāpumu procesā

MASKA RESPIRATORS BEZ VĀRSTA, FILTRĀCIJAS PAKĀPE FFP2

MATERIĀLS 4-5 SLĀŅI, FILTRĒŠANAS EFEKTIVITĀTE VAIRĀK NEKĀ 95%., AR SPRĀDZI DEGUNA ZONĀ
UN GUMIJAS SIKSNĀM AP AUSĪM. IETEICAMĀIS LIETOŠANAS ILGUMS IR 3-8 STUNDAS. VAR BŪT
VIENREIZLIETOJAMI (NR) VAI ATKĀRTOTI LIETOJAMI (R)

**Prasībām atbilstoši un
novērtēti respiratori ir
markēti ar šādu informāciju:**

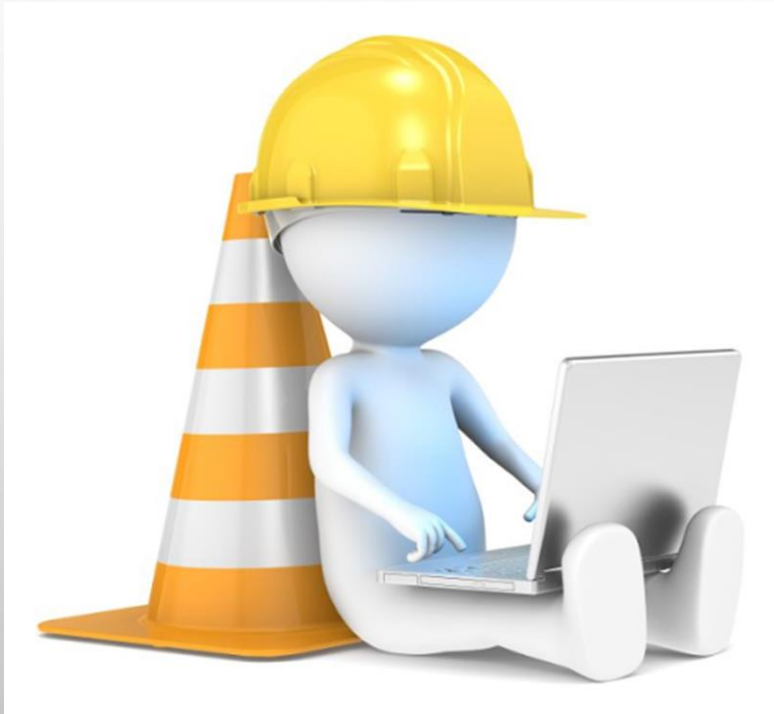
1. CE markējums
2. Pazinotās iestādes numurs- iestādes apzīmējums ar četru zīmju kodu no ES pazinoto iestāžu datu bāzes NANDO, piemēram, NB 0033 (Francijas pazinotā iestāde AFNOR Certification)
3. Ražotāja nosaukums vai preču zīme
4. Modeļa numurs vai nosaukums
5. Respiratora klase (FFP1, FFP2, FFP3) ar papildu kodu: NR- vienreizējai lietošanai vai R- atkārtotai lietošanai
6. Piemērotā standarta numurs un gads

PIEVENOTS INSTRUKCIJĀ VAI UZ IEPAKOJUMA:

Glabāšanas ilgums plauktā (gggg/mm)
Ražotāja norādījumi par preces pareizu lietošanu un uzglabāšanas apstākļiem

VIDEONOVĒROŠANA DARBA VIDĒ

- **Darba aizsardzības** likums paredz, ka reizi gadā katrā uzņēmumā jāveic darba vides risku novērtējums. “Ja šajā novērtējumā ir konstatēts, ka darba vietā pastāv konkrēti riski, tad novērošanas kameru uzstādīšana ir pamatota. Darba aizsardzības likumā tiešā veidā nav paredzēta videonovērošana. (VDI)
- **Videonovērošana ir jāveic, ievērojot samērīgumu.** Jājautā, kādam mērķim ir uzstādīta kamera. To var uzlikt pie ieejas, drošībai pret zādzībām un ielaušanos. Tās nevar tikt uzstādītas, tikai atsaucoties uz vispārēju argumentu par iespējamām apdraudējumiem personu dzīvībai, veselībai vai īpašuma aizsardzībai.
- Novērošana šoferu kabīnēs, loģistikas noliktavās, teritorijā.
- Videokameras nedrīkst uzstādīt darbinieku kabinetos un privāta rakstura telpās, tualetēs.
- **Aizliegts ierīces izvietot bez darbinieku informēšanas** un izmantot slēptās miniatūrās kameras, ja vien normatīvie akti tieši nepieļauj to izmantošanu (Datu valsts inspekcija).

KONSULTĀCIJAS DARBA AIZSARDZĪBAS JAUTĀJUMOS

**LAIMA BEROZA
LDDK DARBA AIZSARDZĪBAS
EKSPERTE**

29471506

LAIMA.BEROZA@LDDK.LV